

Krajská vědecká knihovna v Liberci, příspěvková organizace
Wissenschaftliche Bibliothek in Liberec
Research Library in Liberec
Rumjancevova 1362/1, CZ 460 53 Liberec
telefon: +420 482 412 111, telefax: +420 482 412 122
library@kvkli.cz

Statu se menším a ještě menším, až budu nejmenším na celém světě. *Die Welt ist alles, was der Fall ist.*
Nothing to be done. Sem, knihomilče, knihu zvláštní ždás-li mít! Vedle vrcholků krkonošských a libereckých objevů a se v Čechách po odpadnutí ušá první luhá země i na temeni Ještěda.
Blázniviny se rozsévají nazdarbůh.
Es war spät abends, als K. ankam.
»Kde jsem se to zase ocitl?« divil se Křek, když vyšplhal na svůj křtinyec uprostřed dětského hřiště a zvědavě se rozhlížel.
Být básníkem, to není jenom tak.
Mnozí odvážlivci, když se ocitli na počátku velkého měsíce čerma, usedají do stínu platanů a jejich upjaté večeření se stává mírným.
Byl pozdní večer – první máj, večerní máj – byl lásky čas. Šivam šantamidjam varam lokapalam parabrahma lingam bhadže pandurangam.
Dalle finestre di questa casa si vede il nulla.
Slunko bylo u samého západu a svatojánská broučci vstávali.
Oh, moje Manon!
From fairest creatures we desire increase, that thereby beauty's rose might never die.
Odpusť, kdo hvězdám neveríš.
www.kvkli.cz

Koncepce

**zajištění výkonu regionálních funkcí
v knihovnách Libereckého kraje**

2021 – 2027

červenec

2020

OBSAH

1. ÚVOD	3
1.1 VYMEZENÍ POJMŮ	3
1.2 LEGISLATIVNÍ ZAJIŠTĚNÍ	4
2. ZHODNOCENÍ KONCEPCE REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ Z LET 2007-2015 (2020)	5
2.1 PLNĚNÍ HLAVNÍCH CÍŮ KONCEPCE ZAJIŠTĚNÍ VÝKONU REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ V KNIHOVNÁCH LIBERECKÉHO KRAJE 2007-2015 (2020)	5
2.2 PLNĚNÍ AKTUÁLNÍCH ÚKOLŮ KONCEPCE ZAJIŠTĚNÍ VÝKONU REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ V KNIHOVNÁCH LIBERECKÉHO KRAJE 2007-2015 (2020)	5
3. KONCEPCE ZAJIŠTĚNÍ VÝKONU REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ V KNIHOVNÁCH LIBERECKÉHO KRAJE V LETECH 2021-2027	6
3.1 SYSTÉM KNIHOVEN V LIBERECKÉM KRAJI	6
3.2 SWOT ANALÝZA REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ V LIBERECKÉM KRAJI	7
3.3 KONCEPCE REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ KNIHOVEN LIBERECKÉHO KRAJE	8
4. FINANČNÍ ZAJIŠTĚNÍ REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ V LIBERECKÉM KRAJI	12
4.1 LIDSKÉ ZDROJE	12
4.2 FINANCOVÁNÍ REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ	12
5. ZÁVĚR.....	14

1. Úvod

Regionální funkce knihoven, poskytované podle § 2 písm. h) zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), vycházejí z účelné dělby práce a koordinace odborných činností knihoven. Zaručují občanům dostupnost veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech místech České republiky a přispívají k vyrovnání rozdílů v kvalitě těchto služeb obyvatelům měst a malých obcí.

Centrem systému knihoven je Národní knihovna České republiky, která v rámci téhož knihovního zákona také celostátně metodicky řídí výkon regionálních funkcí a vyhodnocuje jejich plnění. V jednotlivých krajích pak plní a koordinuje plnění regionálních funkcí vybraných základních knihoven v kraji krajská knihovna, v Libereckém kraji je to Krajská vědecká knihovna v Liberci. Úkolem kraje je zajistit z peněžních prostředků svého rozpočtu plnění těchto funkcí.

Koncepce zajištění výkonu regionálních funkcí v knihovnách Libereckého kraje pro léta 2021-2027 navazuje na koncepci z let 2007-2015, která byla novelizovaná v roce 2013 s výhledem do roku 2020. Koncepce si klade za cíl sloužit jako nástroj plánování činnosti jednotlivých knihoven a jako nástroj koordinace a spolupráce mezi knihovnami v kraji. Bude vystavena na webových stránkách krajské knihovny.

1.1 Vymezení pojmů

Regionální funkce (RF) jsou funkce, v jejichž rámci krajská knihovna a další jí pověřené knihovny poskytují základním knihovnám v kraji především poradenské, vzdělávací a koordinační služby, budují výměnné fondy a zapůjčují výměnné soubory a vykonávají další nezbytné činnosti napomáhající rozvoji knihoven a jejich veřejných knihovnických a informačních služeb.¹

Krajská knihovna je součástí systému knihoven vykonávající koordinační, odborné, informační, vzdělávací, analytické výzkumné, metodické a poradenské činnosti. Krajská knihovna také plní a koordinuje plnění regionálních funkcí vybraných základních knihoven v kraji.¹

Základní knihovna je knihovnou s univerzálním fondem nebo se specializovaným knihovním fondem.¹

Pověřená knihovna (PK) je základní knihovna, zapsaná v evidenci Ministerstva kultury, která na základě smlouvy uzavřené s krajskou knihovnou plní regionální funkce v rozsahu a na území smlouvou vymezeném. Součástí této smlouvy je jmenovitý seznam obsluhovaných knihoven. Funkci pověřené knihovny může plnit také krajská knihovna.²

Obsluhovaná knihovna je základní knihovna, zapsaná v evidenci knihoven Ministerstva kultury, nebo její pobočka, které poskytují veřejné knihovnické a informační služby podle knihovního zákona. Provozovatel pověřené knihovny uzavírá s provozovatelem obsluhované knihovny smlouvu o poskytování regionálních funkcí, v níž je obsluhovaná knihovna označena jako jejich příjemce.²

Neprofesionální knihovna je základní knihovna provozovaná příslušným orgánem obce s pracovním úvazkem knihovníka do 15 hodin týdně.²

Profesionální knihovna je základní knihovna provozovaná příslušným orgánem obce s pracovním úvazkem knihovníka vyšším než 15 hodin týdně.

¹ Zákon č. 257/2001 o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb

² Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky, aktualizovaný v roce 2019

Specializovaná knihovna je knihovnou se specializovaným knihovním fondem, většinou určitého oborového zařízení.

Výměnný fond účelově budovaný výměnný fond, který je formou výměnných souborů zapůjčován obsluhovaným knihovnám.²

1.2 Legislativní zajištění

Koncepce regionálních funkcí v Libereckém kraji vychází z těchto legislativních dokumentů:

- Zákon č. 257/2001 o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb
- Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky, aktualizovaný v roce 2019
- Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky, aktualizovaný v roce 2019
- Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021-2027 s výhledem do roku 2030

Všechny dokumenty jsou dostupné online na webových stránkách Krajské vědecké knihovny v oddílu Pro knihovny.

2. Zhodnocení koncepce regionálních funkcí z let 2007-2015 (2020)

Hlavní cíle i aktuální úkoly koncepce z let 2007-2015 (2020) vycházely zejména z Metodického pokynu Ministerstva kultury ČR k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území ČR a Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2011-2015.

2.1 Plnění hlavních cílů Koncepce zajištění výkonu regionálních funkcí v knihovnách Libereckého kraje 2007-2015 (2020)

Hlavní cíle koncepce byly založeny na standardech pro výkon RF z Metodického pokynu MK k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky. Všechny dílčí cíle byly téměř bezvýhradně splněny.

2.2 Plnění aktuálních úkolů Koncepce zajištění výkonu regionálních funkcí v knihovnách Libereckého kraje 2007-2015 (2020)

Aktuální úkol: v co nejširší míře seznamovat knihovníky s cíli celostátní koncepce rozvoje knihoven na léta 2011-2015 a usilovat o naplnění její vize

Cíl byl v co nejširší možné míře naplněn.

Aktuální úkol: usilovat o zavedení kooperativních knihovnických systémů

V oblasti kooperativních regionálních systémů došlo k výraznému posunu. V roce 2007 nebyl v žádném okrese podobný systém zaveden, nyní již běží v okrese Česká Lípa, Liberec i Semily. V okrese Česká Lípa a Semily se jedná o systém Tritius REKS a je v něm zapojeno 26 knihoven, v okrese Liberec je zaveden systém Clavius REKS a zúčastněných knihoven je v něm 47. V okrese Jablonec se bude zkoušet zavádět systém Koha REKS od roku 2020, zatím v jedné knihovně. Zapojování knihoven do regionálních knihovnických systémů bude dál podporováno, je s ním spojeno mnoho výhod pro všechny zúčastněné – nižší finanční náklady, jednodušší správa, vznik souborného katalogu knihoven.

Aktuální úkol: vytvořit návrh pravidel pro vyhodnocování nejlepších knihoven v kraji

Pravidla pro vyhodnocování nejlepších knihoven v kraji byla vytvořena, roku 2014 byla schválena Radou kraje. Téhož roku byla zároveň vyhlášena soutěž Nejlepší knihovna Libereckého kraje, která se koná každé dva roky pod záštitou a za finanční podpory Libereckého kraje, a k níž se pravidla vztahují. Soutěž zatím proběhla v letech 2014, 2016 a 2018.

3. Koncepce zajištění výkonu regionálních funkcí v knihovnách Libereckého kraje v letech 2021-2027

3.1 Systém knihoven v Libereckém kraji

Krajská vědecká knihovna v Liberci je garantem výkonu regionálních funkcí v Libereckém kraji. Zajišťuje výkon regionálních funkcí pro 216 obsluhovaných knihoven v kraji a jejich poboček prostřednictvím knihoven pověřených výkonem RF a Oddělením služeb knihovnám Liberecka v krajské knihovně.

Region	Pověřené knihovny		Profesionální knihovny		Neprofesionální knihovny		Z toho obsluhované knihovny
	Knihovny	Pobočky	Knihovny	Pobočky	Knihovny	Pobočky	Knihovny i pobočky
Česká Lípa	1	4	7	2	36	1	47
Jablonec nad Nisou	1	4	7	1	26	2	36
Liberec	1	6	10		47	6	63 + 3 PK
Semily	1	1	8	4	56	2	67
Celkem	4	15	32	7	165	11	216

Knihovny pověřené výkonem regionálních funkcí zajišťují výkon regionálních funkcí ve svých příslušných regionech. Jedná se o tyto knihovny a oblasti:

- **Městská knihovna v České Lípě** pro oblast Českolipska
- **Městská knihovna v Jablonci nad Nisou** pro oblast Jablonecka
- **Městská knihovna Semily** pro oblast Semilská

Základní knihovny jako příjemci regionálních služeb, tzv. obsluhované knihovny. Počet obsluhovaných knihoven a jejich poboček je 216.

Knihovny se specializovaným fondy registrované na Ministerstvu kultury ČR nejsou obsluhovanými knihovnami, některé služby jsou jim přesto nabízeny (vzdělávání) a jsou jim předávány relevantní informace z elektronických odborných konferencí. Na vyžádání je jim poskytována metodická pomoc. Specializovaných knihoven, se kterými je navázána spolupráce, je v Libereckém kraji 17.

Neregistrované knihovny, zejména knihovny základních a středních škol, o jejichž stavu, personálním zajištění a úrovni poskytovaných služeb existuje pouze omezený přehled.

3.2 SWOT analýza regionálních funkcí v Libereckém kraji

Silné stránky:

- Hustá síť veřejných knihoven poskytujících veřejné knihovnické a informační služby a z ní vyplývající dobrá dostupnost pro občany (knihovny jsou zvláště v malých obcích jediným kulturním zařízením)
- Dobrá spolupráce krajské knihovny a pověřených knihoven
- Kladný vztah ke knihovnické práci u většiny pracovníků knihoven
- Dlouhodobé poskytování regionálních služeb bez většího přerušení, dobré a stabilní kontakty na místní samosprávu
- Silné zastoupení v oblasti centrálního nákupu dokumentů, které šetří čas i finanční prostředky menších knihoven
- Dobře fungující metodická pomoc knihovnám (konzultace, metodické návštěvy, porady, školení)
- Dlouholeté zkušenosti při distribuci výměnných souborů, která je zásadní, nejvíce využívanou a kladně hodnocenou službou

Slabé stránky:

- Nedostatečné povědomí zřizovatelů o možnostech využití knihoven jako komunitních center obce
- Nevyhovující umístění i vnitřní vybavení knihoven
- Neplnění řady standardů VKIS (týká se zejména finančních prostředků na nákup knihovních fondů)
- Poměrně nízká účast knihovníků menších knihoven na vzdělávacích akcích, zčásti způsobena neochotou zřizovatelů pracovníky uvolnit, zčásti neochotou k dalšímu vzdělávání
- Nedostatečná prezentace knihoven na webových stránkách

Příležitosti:

- Rozvoj knihoven jako komunitních center, míst sloužících širší veřejnosti
- Rozvoj knihoven coby míst neformálního vzdělávání, rostoucí potřeba celoživotního a občanského vzdělávání
- Ochota dobrovolníků k organizaci komunitních aktivit
- Existence dotačních programů pro knihovny
- Možnosti Národní digitální knihovny – zpřístupnění děl nedostupných na trhu široké veřejnosti prostřednictvím knihoven
- Koordinací činnosti veřejných knihoven a škol v jednotlivých místech přispívat k podpoře rozvoje dětského čtenářství

Hrozby:

- Nejistota finančního zajištění regionálních služeb. Pokud se systém přeruší, je velmi obtížné ho obnovit. Ale i snižování či stagnace rozpočtu na RF je problematická a vede ke kvalitativnímu i kvantitativnímu poklesu poskytovaných služeb
- Neochota části knihovníků se vzdělávat, měnit zaběhnuté stereotypy, přizpůsobovat se měnícím se nárokům
- Zastarávání technického vybavení knihoven

3.3 Koncepte regionálních funkcí knihoven Libereckého kraje

Hlavní i dílčí cíle koncepce pro léta 2021-2027 vycházejí zejména z Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2021-2027 a Metodického pokynu Ministerstva kultury ČR k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území ČR.

Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027 vymezuje poslání knihoven pro následující léta v těchto třech pilířích:

I. Knihovny jako pilíře rozvoje občanské společnosti a přirozená centra komunit. Knihovna patří k pilířům fungování demokratické společnosti a je symbolem svobodného myšlení. Je přirozenou součástí komunit. Síť knihoven představuje tisíce míst v celé ČR, která slouží přímému naplňování principů demokracie poskytováním rovného přístupu k informacím i prostoru pro diskuse a setkávání.

II. Knihovny jako vzdělávací a vzdělanost podporující instituce. Knihovny pomáhají každému, kdo chce rozvíjet své schopnosti a učit se. Podporují vzdělanou a sociálně soudržnou společnost, založenou na ekonomice s vysokou přidanou hodnotou práce. Garantují rovný a svobodný přístup k informacím. V rámci komunit propojují aktéry na poli vzdělávání. Jsou partnerem škol všech stupňů, školských zařízení, vědeckých institucí a dalších vzdělávacích institucí.

III. Knihovny jako správci kulturního a znalostního bohatství. Identita společnosti není založena jen na ekonomickém či politickém úspěchu, ale i na udržení kulturní identity a sebevědomí demokratické společnosti. Kulturní a znalostní bohatství netvoří pouze dědictví minulosti, ale je živou a důležitou součástí našich životů, otevřenou neotřelým tvůrčím skutkům. Úkolem knihoven je toto bohatství spravovat, chránit a zpřístupňovat, ale rovněž aktivně podněcovat a podporovat vznik nových hodnot a poznatků.

3.3.2 Hlavní cíle koncepce na základě standardů pro výkon regionálních funkcí

Hlavní cíle regionálních funkcí na léta 2021-2027 jsou udržení kvality a další rozvoj všech hlavních aktivit vymezených standardy Metodického pokynu Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky. Dílčími cíli jsou pak specifické regionální cíle reagující na aktuální situaci podporovaných knihoven v našem kraji.

Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány a rozbor

- Poskytovat odborné konzultace a realizovat metodické návštěvy přímo v knihovnách podle potřeby, pomáhat při přípravě projektů VISK 3 (zvláště neprofesionálním knihovnám).
- Seznamovat zřizovatele s příklady dobré praxe knihoven, udržovat dobré vztahy se zřizovateli knihoven.
- Seznamovat knihovny s činností Metodického centra pro výstavbu a rekonstrukci knihoven, poskytovat odbornou pomoc při rekonstrukcích a úpravách interiérů knihoven.
- Prosazovat naplňování doporučených standardů veřejných knihovnických a informačních služeb knihoven.

Statistika knihovnických činností

- Metodická i praktická pomoc knihovnám při vyplňování výkazů.
- Seznámení zřizovatelů i knihovníků s výsledky činnosti a plněním standardů VKIS.
- Zajišťovat program StatExcel pro KVK a pověřené knihovny.

- Garantovat zajištění sběru dat, kontrolu jejich správnosti a přenos do evidence NIPOS v daných termínech.

Vzdělávání knihovníků, semináře, porady

- Seznámit pracovníky knihoven s obsahem Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021-2027.
- Příprava a realizace porad pracovníků v minimálním rozsahu podle Metodického pokynu MK k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven.
- Motivovat knihovníky i zřizovatele knihoven o nutnosti průběžného odborného vzdělávání jako předpokladu pro zajištění kvality poskytovaných služeb.
- Využívat dotačního programu Ministerstva kultury VISK 2 pro mimoškolní vzdělávání knihovníků pro organizaci vzdělávacích akcí zaměřených na ICT.

Tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce

- Akvizice, katalogizace a technická úprava nových knih výměnného fondu, tvorba souborů jejich distribuce do knihoven (minimálně 2x ročně 60 svazků), evidence pohybu výměnného fondu.
- Výměnný fond doplňovat nejen žádanou beletrií, ale i kvalitními publikacemi, jejichž pořízení by si malé knihovny nemohly dovolit.
- Zvážit doplňování výměnných fondů o další druhy dokumentů (zejména audioknihy).
- Výběr souborů provádět ve spolupráci s knihovníky s ohledem na potřeby knihoven.

Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů

- Dbát na dodržování zákonem stanovených lhůt k provádění revizí, tedy 1x za 5 let.
- Pomáhat knihovnám s dohledáváním knih, evidencí fondu i sestavením protokolů o revizi.
- Provádět aktualizaci knihovního fondu - aktualizace patří k základním podmínkám pro zajištění kvality a atraktivity knihovních fondů.

Nákup a zpracování knihovních fondů pořizovaných z prostředků obcí, jejich distribuce

- Provádět akvizici, katalogizaci, technickou úpravu knihovních svazků a dopravu nakoupených knih přímo do knihoven na základě smluv uzavřených se zřizovateli knihoven a jejich požadavků.
- Usilovat o zvyšování příspěvků obcí a měst na nákup knih s ohledem na zvyšující se ceny i doporučené standardy VKIS.

Metodická podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit

- Metodická, případně praktická pomoc při pořádání vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit, které přispívají k rozvoji společenského a kulturního života v obci.
- Podpora spolupráce se školami, spolky a dalšími subjekty v místě.
- Ukázky moderních vzdělávacích aktivit, prezentace příkladů dobré praxe v pověřené knihovně.

Servis výpočetní techniky a automatizovaného knihovního systému

- Poskytovat knihovnám a jejich zřizovatelům pomoc při zpracování žádostí o dotace na pořízení AKS a potřebného vybavení.

3.3.2 Specifické dílčí cíle koncepce

Dílčí cíl: podpora knihoven jako přirozených center občanského a komunitního života

Knihovny nabízí nesmírný potenciál coby přirozená komunitní centra obcí, podněcují participaci na komunitním životě a poskytují pro ni otevřený a bezpečný prostor. Zároveň s tím ale stoupají i požadavky uživatelů na vnitřní prostory knihoven a jejich vybavení, bezbariérovost, možnost využívat prostory i pro setkávání a komunikaci, víceúčelově; souvisí s tím i dobré vybavení knihoven informačními technologiemi i připojením k Internetu.

Indikátory úspěšné realizace:

- Nárůst počtu vzdělávacích, kulturních a komunitních akcí
- Nárůst počtu návštěvníků vzdělávacích, kulturních a komunitních akcí
- Nárůst počtu knihoven, které mají dostatečné prostorové zajištění svých vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit
- Nárůst počtu knihoven, které mají dostatečné technologické zajištění svých vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit

Dílčí cíl: podporovat využívání a provoz regionálních automatizovaných systémů

Usilovat o rozšíření počtů knihoven, které jsou sdruženy v regionálních systémech, využívat možnosti grantů. V okrese Liberec zavést pro neprofesionální knihovny REGKS, jeden z modulů systému ARL, který je využíván v krajské knihovně, a který by měl výrazně zjednodušit současnou situaci při nutnosti používání dvou systémů pro správu VF.

Indikátory úspěšné realizace:

- Zvýšení počtu knihoven zapojených do regionálních systémů
- Zavedení REGKS v okrese Liberec
- Zapojení neprofesionálních knihoven okrese Liberec do REGKS

Dílčí cíl: připravit kurz knihovnického minima formou e-learningu

Příprava a spuštění e-learningového kurzu pro pracovníky knihoven bez odborného knihovnického vzdělání, kteří mají zájem doplnit a rozšířit si znalosti z oboru.

Indikátory úspěšné realizace:

- Spuštění e-learningového kurzu knihovnického minima
- Kurz je úspěšně absolvován pracovníky knihoven

Dílčí cíl: zlepšit prezentaci webových stránek knihoven

Knihovny by měly být prezentovány alespoň na webových stránkách obcí v minimálním rozsahu stanoveném standardy VKIS. Preferovat pomoc knihovnám s vlastními webovými stránkami.

Indikátory úspěšné realizace:

- Všechny knihovny mají webovou prezentaci
- Webové prezentace knihoven vyhovují standardům VKIS, stanoveným v Metodickém pokynu k vymezení standardu VKIS

Dílčí cíl: podpora spolupráce knihoven se školami a dalšími organizacemi

Rozvoj spolupráce knihoven s dalšími organizacemi, institucemi a spolky. Rozvoj spolupráce knihoven se školami. Rozvoj spolupráce s Místními akčními skupinami (MAS) a jejich Míst-

ními akčními plány (MAP). Seznamovat knihovny a jejich zřizovatele s možnostmi spolupráce. Využívání dobrovolníků při práci v knihovnách.

Indikátory úspěšné realizace:

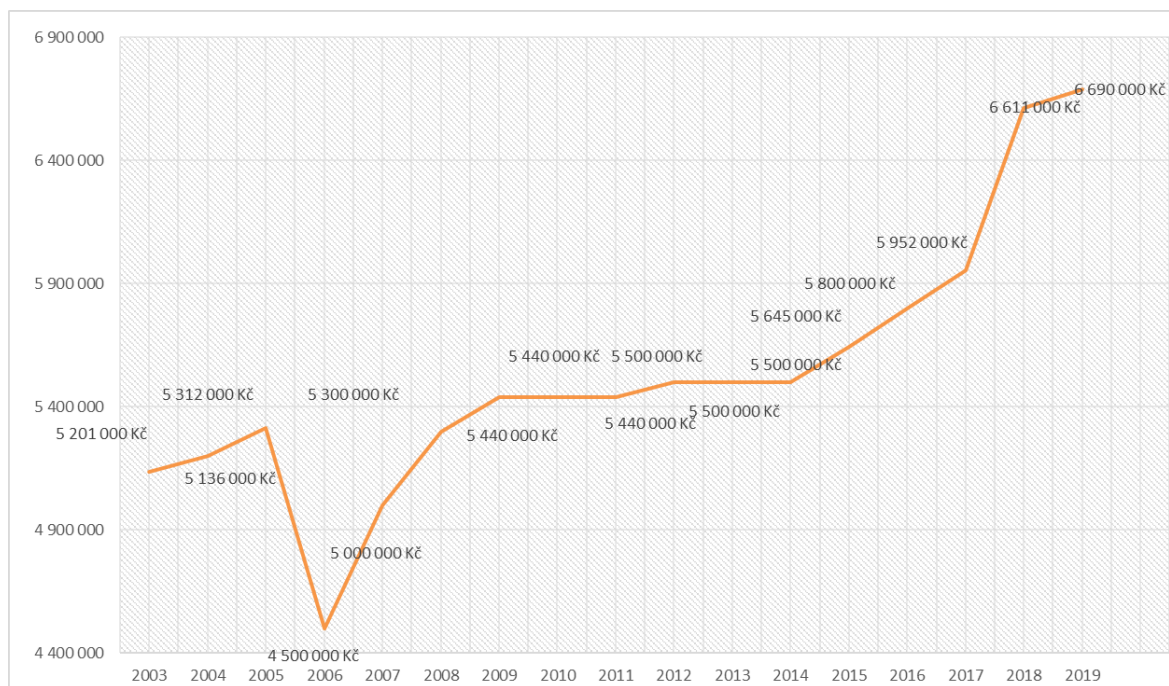
- Nárůst počtu knihoven, které systematicky spolupracují alespoň s jednou školou
- Nárůst počtu knihoven, které spolupracují s dalšími subjekty
- Nárůst počtu dobrovolníků vykonávajících práce v knihovnách

Pokud by se v letech 2021-2027 objevily informace zásadní pro fungování RF, mohou být do koncepce dodatečně implementovány.

4. Finanční zajištění regionálních funkcí v Libereckém kraji

Dotační systém regionálních funkcí knihoven funguje od roku 2001. Do roku 2005 byly dotace na výkon RF poskytovány centrálně Ministerstvem kultury ČR, poté přešla odpovědnost za jejich výkon a financování na jednotlivé kraje, které ji musí plnit podle § 11 knihovního zákona.

Vývoj financování regionálních funkcí v Libereckém kraji v letech 2003-2019

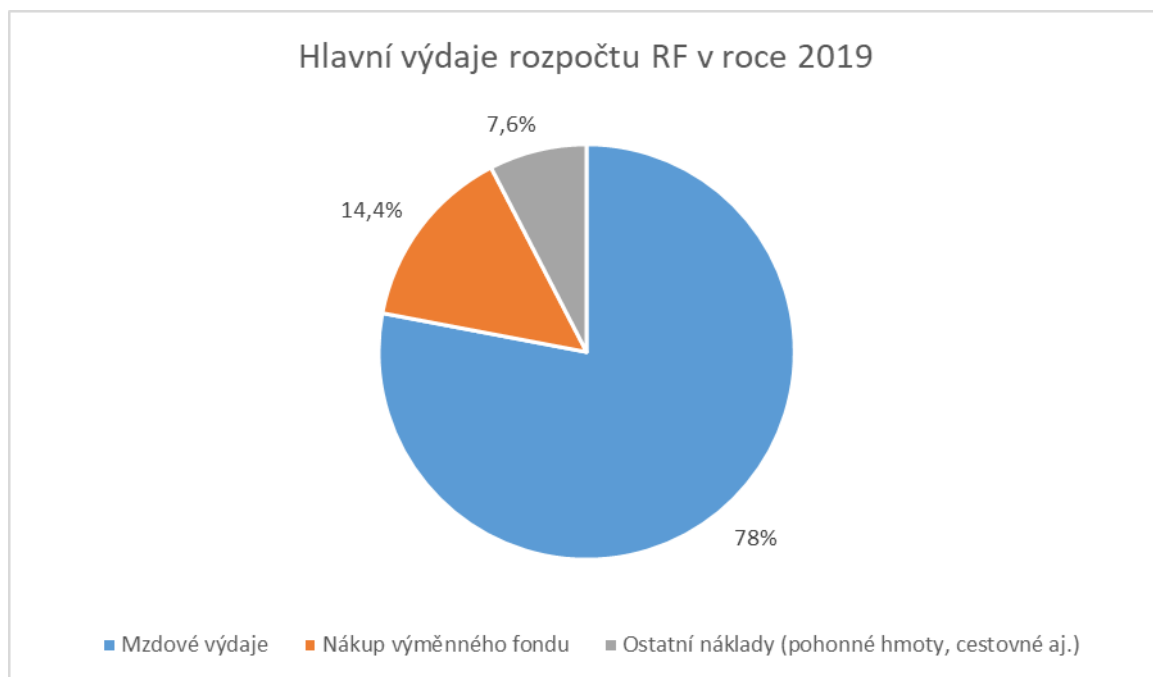

4.1 Lidské zdroje

Celý systém regionálních funkcí je postaven na práci kvalifikovaných a motivovaných pracovníků pověřených knihoven, kteří zajišťují výše uvedené funkce. V roce 2019 se jednalo o celkem 11,6 úvazků v krajské knihovně a třech pověřených knihovnách, což je na pokrytí dostačující. Je však nutné zajistit další vzdělávání pracovníků a dostatečné prostředky na potřebné úvazky.

4.2 Financování regionálních funkcí

Pro kvalitní fungování regionálních funkcí je klíčové stabilní financování a jeho navázání na reálné změny v jednotlivých výdajích. Vzhledem k tomu, že téměř 80% výdajů směřuje na pokrytí mzdových nákladů pracovníků zajišťujících RF, je nutná valorizace financí při navyšování platů pracovníků ve státní správě (kultuře). Obdobně, pro nákup výměnného fondu a ostatní náklady, je nutná valorizace dotace dle vývoje inflace.

V posledních letech se sice snížily výdaje na pohonné hmoty, to ale dalece převýšilo navyšování mezd pracovníků knihoven a nárůst cen knih. Jelikož je pro udržení nastaveného systému nejdůležitější udržení kvalifikovaného personálu, při jakékoli nečekané finanční situaci je nutná minimalizace ostatních výdajů. To se však vždy musí nutně odrazit v míře a kvalitě poskytovaných služeb. Proto by pro financování regionálních funkcí bylo optimální každoroční postupné a systémové navyšování dotace, jak je navrženo v předchozím odstavci.

5. Závěr

Rozsáhlá síť knihoven v České republice nabízí značný potenciál. Zejména v menších obcích jsou často knihovny jedinou kulturní institucí, která je dostupná všem občanům, mohou být přirozenými centry občanského a komunitního života, nabízet prostor pro sdílení zájmu komunit, působit jako instituce neformálního vzdělávání. Aby mohl být jejich potenciál dobře využit, předpokládá dobré fungování regionálních funkcí, v jejichž rámci krajská knihovna a další pověřené knihovny poskytují menším knihovnám poradenské, vzdělávací, koordinační a jiné služby.

Regionální funkce v Libereckém kraji tuto podporu nabízejí. Je založena na dobré spolupráci krajské knihovny, pověřených knihoven, zřizovatelů knihoven, knihovníků i Libereckého kraje. Cílem této koncepce je nejen upevnit dosavadní poskytování těchto služeb v Libereckém kraji, ale zejména nabídnout výhled do budoucna, ve které by mohly veřejné knihovny hrát širší roli než doposud.

Zpracovala PhDr. Michaela Staňková, krajská metodička KVK v Liberci